

Werkplan halve euro 2019

Beschikbaar budget voor 2019: 3.866.251 euro (0,59 euro x 6.552.967 inwoners op 1/1/2018).

Conform artikel 4 van de overeenkomst tussen Fost Plus en het Vlaamse Gewest met betrekking tot de besteding van de middelen voorzien in artikel 13, §1, 12°, van het interregionaal samenwerkingsakkoord betreffende de preventie en het beheer van verpakkingsafval, stelt de OVAM het werkprogramma voor het jaar 2019 inzake het beheer van verpakkingsafval voor.

Het Werkplan halve euro kadert in de overeenkomst tussen het Vlaamse Gewest en Fost Plus en omvat acties, initiatieven, projecten, campagnes, studies, onderzoeken betreffende de preventie en het beheer van het huishoudelijk verpakkingsafval van en voor alle mogelijke doelgroepen.

Uitgangspunt van het Werkplan 2019 is enerzijds continuïteit, uitbreiding of verdieping van reeds gestarte initiatieven, het afronden van volbrachte acties en anderzijds de start van nieuwe actiedomeinen. Het Werkplan 2019 is opgedeeld in volgende hoofdthema's: aanpak zwerfvuil, doelgroepenbeleid, studies en onderzoek, communicatie en sensibilisering, internationale profilering.

Nieuwe projecten of acties waarvan de budgettaire impact nog onbekend is, zullen aangegeven worden als PM ('budget nog in te schatten'). De vermelde budgetten zijn steeds inclusief BTW. Per project wordt alleen het budget vermeld dat nodig wordt geacht voor de concrete uitvoering ervan in 2019.

1. Zwerfvuil

1.1 Uitvoering operationeel plan Zwerfvuil

Op basis van de overeenkomst van 18/01/2016 tussen minister Schauvliege en de verpakkingsindustrie wordt ook in 2019 verder versterkt ingezet op het zwerfvuilbeleid met als doel om tegen 2022 een significante afname van het zwerfvuil te bekomen. Hiertoe wordt jaarlijks een operationeel plan zwerfvuil en sluikstorten opgesteld. Het operationeel plan 2019 is op 23 januari 2019 goedgekeurd door het Beslissingsorgaan Openbare Netheid, na positief advies van het Overlegplatform uitvoeringsplan huishoudelijk afval en gelijkaardig bedrijfsafval op 16 januari 2019.

Het operationeel plan wordt opgevolgd door de Mooimakers en het beslissingsorgaan Openbare Netheid. Voor gedetailleerde budgettering wordt verwezen naar het operationeel plan zwerfvuil en sluikstorten 2019. In dit werkplan halve euro is hiervoor opnieuw 2.100.000 euro voorzien.

Budget voorzien 2019: 2.100.000 euro

1.2 Drijfvuil in waterwegen en marien zwerfvuil

Het LIVES project 'Litter Free Rivers and Streams' is in 2018 goedgekeurd als INTERREG-project. Het is een internationaal project (NL, D, VI en W) dat gaat over de opvang, identificatie en recyclage van drijvend afval in het volledige stroomgebied van de Maas, m.i.v. het kwantificeren en classificeren van het drijfvuil, onderzoek naar de herkomst van het drijfvuil en de optimale plaatsing van drijfvuilvangens.

In 2019 start WP 1: inventarisatie van best practices aangaande opvangmethodes voor de verschillende types drijfvuil. Het werkplan voorziet hiervoor 56.000 euro.

Budget voorzien 2019: 56.000 euro

1.3 Vlaams plan marien zwerfvuil: nulmeting

In februari 2018 werd het Vlaams Integraal Actieplan Marien Zwerfvuil door de minister formeel goedgekeurd. Een van de belangrijkste doelstellingen is de instroom naar het marien milieu van afval uit Vlaanderen te verminderen met 75%. Daarvoor is de opmaak van een nulmeting noodzakelijk om te kunnen

nagaan of deze ambitieuze doelstelling tegen 2025 wordt behaald (In 2019 zal fase I starten: in kaart brengen van bestaande indicatoren geschikt om de toevoer van afval naar het mariene milieu in Vlaanderen op te volgen). Indien deze set indicatoren voldoet om de nul-situatie op voldoende wijze te meten, kan de nulmeting ook uitgevoerd worden. Indien nieuwe indicatoren ontwikkeld moeten worden, zal er een nieuwe studie moeten gestart worden.

Totaal budget voorzien 2019: 150.000 euro

2. Doelgroepenbeleid

In het doelgroepenbeleid zijn acties opgenomen die specifiek zijn voor het Vlaamse Gewest en complementair zijn aan de acties opgenomen in het jaarlijkse Basisprogramma 'out of home' zoals voorzien in artikel 37 van de erkenning van Fost Plus. Het jaarlijkse Basisprogramma 'out of home' bevat acties ter bevordering van de selectieve inzameling van verpakkingsafval 'out-of-home' (buitenshuis), met een evenwichtige geografische dekking over de drie gewesten.

2.1 Evenementen

Begeleiding van evenementen met <10.000 bezoekers om te verduurzamen. Grotere evenementen kunnen via het Basisprogramma 'out of home' ondersteund worden.

De samenwerking met lokale besturen zit in een positieve flow en wordt in 2019 verder gezet. Nieuwe initiatieven worden gestart. Samengevat zal ingezet worden op:

- Specifieke ondersteuning verduurzaming evenementen lokale besturen.
- Evenementenkits verdeeld via de intercommunales (onderhoudsbudget).
- Continuïteit netwerkontwikkeling voor duurzame evenementen.
- Gelet op de nieuwe wetgeving rond serveren van drank en catering wordt een praktijkhandboek opgemaakt over de inzet van herbruikbare bekertjes en herbruikbaar cateringmateriaal, met praktische informatie om evenementen te kunnen adviseren en te begeleiden in de omschakeling naar herbruikbare systemen, inclusief wasdiensten en inzet van sociale economie (80.000 euro).
- Extra VTE, ter ondersteuning van verschillende taken: opmaak van pakketten op maat per doelgroep aangeboden op de OVAM-website (evenementen van gemeenten, scholen, sportverenigingen), inspireren van het evenementenbeleid van intercommunales, start lerend netwerk, monitoring van onder andere selectief ingezamelde hoeveelheden, uitdenken van nieuwe sensibiliserende acties, extra begeleiding voor toepassing van herbruikbare systemen (80.000 euro).

Totaal budget voorzien 2019: 350.000 euro

2.2 Scholen/educatie

- De vormende animaties worden verdergezet, namelijk de animaties bestemd voor kleuter- en lagere en middelbare scholen: Viesvuilland, Labo en Da's proper
- Vervolg van trajectbegeleiding voor secundaire scholen inzake afvalbeheer, afvalsortering en netheid van de school: verderzetting in 2019 (5 trajecten, 1 per provincie)
- Inhoudelijke medewerking animatiereeks 'The Recyclables' voor VTM Kids. Educatieve animatiereeks voor kinderen van 4-8 jaar (26 afleveringen van 6 min). Hiervoor zal 75.000 euro gereserveerd worden.

Totaal budget voorzien 2019: 485.000 euro + 75.000 euro = 560.000 euro

2.3 Kust – Toerisme

- Ondersteuning van acties uit het 'Kustprogramma' van de OVAM i.s.m. de milieuambtenaren van de kuststeden, de provincie West-Vlaanderen, Horeca Vlaanderen en Westtoer. Werking naar beach bars, communicatie voor horeca, communicatie voor tweede verblijvers (uitbreiden naar de 10 kustgemeenten), selectieve inzameling van pmd via straatvuilnisbakken.
- Reguliere acties uitrol selectieve inzameling op strand: afvaleilanden, masten, communicatie.

Totaal budget voorzien 2019: 107.000 euro

2.4 Proefprojecten selectieve inzameling

Op basis van een projectoproep kan er financiële steun verleend worden aan projecten ingediend door lokale besturen, intergemeentelijke samenwerkingen of projecten van privaatrechtelijke inzamelaars opgezet in samenwerking met lokale besturen. Elk proefproject dat betrekking heeft op optimalisatie van de selectieve inzameling van verpakkingsmaterialen of gericht is op het stimuleren van de selectieve inzameling van verpakkingsmaterialen out-of-home, komt in aanmerking.

Vanaf 2019 zal al wat investering of infrastructuur is en ontwikkeld of aangekocht wordt in het kader van het project, voor 100% gefinancierd worden. De personeelskomst om het project vorm te geven wordt voor 50% ondersteund.

Een document met richtlijnen en een projectfiche om de projectvoorstellen in te dienen staat online op de website van de OVAM en van Fost Plus.

Totaal budget voorzien 2019: 250.000 euro

2.5 Consumptie- en Sorteerscan (CSS)

De 'Consumptie- en Sorteerscan voor Kwetsbare Huishoudens' is ontwikkeld in 2017 door de Energiesnoeiërs van KOMOSIE vzw en hun partners. De CSS is een laagdrempelige, diversiteitsgevoelige methodiek die kwetsbare gezinnen bijstaat in hun aankoop- en sorteergedrag. Vele huishoudens ervaren namelijk belemmeringen in het correct sorteren, ze zijn vaak maatschappelijk geïsoleerd, kennen de taal en de gewoonten niet of beschikken niet over de middelen en de kennis om correct te sorteren. De consumptie- en sorteerscan speelt daarop in via maatwerk, een persoonlijk huisbezoek, door concrete oplossingen aan te reiken voor problemen die zich in dat verband stellen. Tot half 2019 loopt het pilootproject waarbij de Energiesnoeiërs 200 scans en 150 opvolgingsscans uitvoeren. Tussentijdse evaluaties geven positieve resultaten zodat dit pilootproject bij afloop kan uitgerold worden tot een meer structurele dienstverlening. Bedrag is afhankelijk van scenario een aantal uit te voeren scans.

Totaal budget voorzien 2019: 30.000 euro

2.6 Andere doelgroepen

- Sportfaciliteiten
- Jeugd: kampplaatsen – jeugdherbergen
- Vakantieparken
- Provinciale domeinen
- Vlaamse overheidsinstellingen

Het betreft een onderhoudsbudget voor het leveren van afvalrecipiënten en sensibiliserend materiaal om selectieve inzameling buitenshuis te bevorderen.

Totaal budget voorzien 2019: 25.000 euro

3. Studies & beleidsontwikkeling

3.1 Quick win diagnostics

Verderzetten en evalueren van audits van de verpakkingssystemen in een aantal bedrijven, inclusief communicatie over de resultaten. Bij de evaluatie wordt nagegaan welke aanbevelingen effectief geleid hebben tot aanpassingen van het verpakkingssysteem in de praktijk. In 2019 zijn daarvoor "post-diagnostics" voorzien die het effect van quick win diagnostics zullen opmeten en evalueren.

Budget voorzien 2019: 40.000 euro

3.2 Ecodesign verpakkingen

Initiatieven op vlak van ecodesign financieel ondersteunen, zoals studiedag Greener Packaging Seminar of een gelijkaardig initiatief. De andere gewesten dragen eenzelfde bedrag bij.

Nieuwe aanpak voorzien in 2019 (in partnership met Roularta).

Budget voorzien 2019: 12.000 euro

3.3 Sorteeraanlyse huisvuil

De sorteeraanlyse huisvuil gebeurt om de 5 jaar. In 2019 is een nieuwe sorteeraanlyse voorzien, zoals ook opgenomen in het uitvoeringsplan 2016-2022. Afhankelijk van het aandeel verpakkingen in het aantal fracties dat men wil uitsorteren, zal de studie ook gedeeltelijk door het budget halve euro gefinancierd worden (38%= 15/39)

Totaal budget voorzien 2019: 76.000 euro

3.4 Ondersteuning verpakkingenbeleid

Op 20 juli 2018 keurde de Vlaamse Regering het verpakkingplan 2.0 goed. Om dit verpakkingplan te implementeren, heeft de OVAM een overzicht gemaakt van de acties die nodig zijn. De doelstellingen uit

het verpakkingsplan zijn opgenomen in de aanpassing van het ISA, heel wat voorstellen zijn ook geïmplementeerd via de nieuwe erkenning van Fost Plus.

3.4.1 Ondersteuning verpakkingenbeleid OVAM

Er zijn heel wat acties die de OVAM in 2019-2020 zal moeten starten. Hiervoor zal 1 VTE voorzien worden. Deze VTE zal ten minste volgende taken opnemen:

- Green deal met distributiesector/voedingssector rond verpakkingen. Opzetten van het overleg met de distributiesector om te komen tot een green deal.
- Formuleren en opvolgen acties rond out-of-home:
 - o In het kader van de doelstelling -15% bedrijfsrestafval is selectieve inzameling bij bedrijven een belangrijk beleidspunt. De nieuwe VTE zal acties uitwerken die nodig zijn om meer 'out of home' verpakkingen selectief in te zamelen.
 - o Onderzoek rond ongewenste verpakkingen en ongewenst gedrag bij 'out of home consumptie' (niet of slecht sorteren).
 - o Opvolging onderzoek naar niet verpakkingen via het PMD-circuit (trekker is de werkgroep sorteerboddschap o.l.v. het IVC).
 - o Projecten en acties starten of begeleiden ter preventie van verpakkingen.

Totaal budget voorzien 2019: 80.000 euro

3.4.2 Bedrijvencoach

Via de erkenning van Fost Plus worden ambitieuze doelstellingen opgelegd voor pmd-inzameling 'out of home'. De recente sorteeraanlyse die de OVAM liet uitvoeren, gaf aan dat er nog zeer veel papier en karton en pmd in het restafval van bedrijven zit. Extra mankracht zal ingeschakeld worden om projecten en acties voor de implementatie van een betere sortering van verpakkingen (papier en karton en pmd) in bedrijven op te zetten:

- o Bedrijven en het onderhoudspersoneel adviseren, begeleiden, controleren, bijsturen, inzake preventie van verpakkingen en de sortering van verpakkingen.
- o Sectorgerichte screening uitvoeren met het oog op het optimaliseren van de sorteerinfrastructuur, analyseren van de logistieke flow en concrete bijsturingen uitwerken (bijv. ziekenhuissector).
- o Opleidingen verzorgen voor afvalverantwoordelijke en onderhoudspersoneel.
- o Opvolgingsbezoeken realiseren om de sortering te evalueren en/of bij te sturen.
- o Projecten en acties starten of begeleiden ter preventie van verpakkingen.

Totaal budget voorzien 2019: 80.000 euro

4. Communicatie en sensibilisering

4.1 Hoffelijkheidscampagne gericht tegen toenemende agressie tegenover afvalinzamelaars

Sinds 2016 heeft Interafval een communicatiecampagne gelanceerd ter verbetering van de hoffelijkheid tegen over de afvalinzamelaars en tegen de toenemende agressie. In 2017 en 2018 werd extra aandacht besteed aan de recyclageparkwachters.

Wegens succes wordt voor 2019 opnieuw een herhalingscampagne voorzien.

Budget voorzien 2019: 40.000 euro

4.2 Communicatie over best practices / inspiratiesessies

In 2019 zal Interafval het traject van lerende netwerken starten, ter uitvoering van een actie uit het uitvoeringsplan (voorzien tot 2022). De financiering van ingezette de werkmiddelen voor deze lerende netwerken gebeurt gedeeltelijk via het werkplan halve euro, pro rata van het aandeel verpakkingen.

Budget voorzien 2019: 30.000 euro

4.3 Lessenpakket voor anderstaligen

Heel wat gemeenten en afvalintercommunales investeren reeds in aangepaste communicatie over afvalbeheer naar anderstaligen. Een basispakket aan communicatie voor anderstaligen wordt samengesteld i.s.m. Vlaams agentschap voor Integratie en Inburgering, om zo een zekere uniformiteit in die communicatie te realiseren.

Budget voorzien 2019: 10 000 euro

5. Internationale profilering

Voor 2019 levert de verpakkingsindustrie een bijdrage aan het World Resources Forum te Antwerpen. Vanuit de halve euro wordt een gelijk bedrag bijgelegd.

Budget voorzien 2019: 5.000 euro

Overzicht van de geplande bestedingen in 2019

Nr.	Actie	Geraamd budget (euro)
1	Zwerfvuil	
1.1	Uitvoering operationeel plan zwerfvuil	2.100.000
1.2	Drijfvuil en marien zwerfvuil	56.000
1.3	Vlaams Plan Marien Zwerfvuil	150.000
2	Doelgroepen	
2.1	Evenementen	350.000
2.2	Scholen	560.000
2.3	Kust + toerisme	107.000
2.4	Proefprojecten	250.000
2.5	Consumptie - & sorteerscan	30.000
2.6	Andere (onderhoudsbudget)	25.000
3	Studies & onderzoek & ondersteuning	
3.1	Quick win diagnostics verpakkingen bedrijven	40.000
3.2	Ecodesign verpakkingen (green packaging award)	12.000
3.3	Sorteeranalyse huisvuil	76.000
3.4.1	Ondersteuning verpakkingenbeleid OVAM	80.000
3.4.2	Bedrijvencoach	80.000
4	Communicatie en sensibilisering	
4.1	Hoffelijkheidscampagne gericht tegen toenemende agressie tegenover afvalinzamelaars	40.000
4.2	Communicatie over best practices/ inspiratiesessies	30.000
4.3	Communicatie anderstaligen	10.000
5	Internationale profilering	5.000
	Totaal	4.001.000
	Subsidieerbare investeringen via subsidiebesluit	500.000 (*)
	Totaal geraamd budget	4.501.000
	Beschikbaar budget	3.866.251
	Saldo	634.749

Het in dit werkplan gebudgetteerde bedrag overschrijdt het beschikbare bedrag (4.501.000 euro versus 3.886.251 euro beschikbaar). Dit verschil kan echter volledig gedekt worden met de niet-bestede bedragen van dit of de voorbije jaren.

(* De 500.000 euro bestemd voor subsidies wordt uit de provisie-post voorzien.

Opmerking:

Zoals bepaald in de overeenkomst tussen het Vlaamse Gewest en Fost Plus met betrekking tot de besteding van de middelen van de halve euro, kunnen het programma en de daaraan gekoppelde financiële gevolgen bijgestuurd worden binnen het beschikbare budget.

Dit kan gebeuren door de Stuurgroep halve euro (met vertegenwoordigers van Fost Plus, het kabinet Omgeving en de OVAM) tijdens het regelmatig overleg of per mail.

Voor akkoord,

Koen Van den Heuvel,
Vlaams minister van Omgeving,
Natuur en Landbouw